

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

 $\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.
a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măsoarilor nr. 21.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În România:

la dl Carol Schulder în București, strada
Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

SITUAȚIA.

Un distins fruntaș al partidului nostru național, având zilele acestea privilegiu să se întâlnească cu întemeiații noștri, ne trimite spre publicare următoarele lămuriri, drept rezultat al convorbirilor sale cu dinșii:

Onorată Redacțiune!

Zilele în care trăim sînt de o gravitate specială. Evenimente sînt și trec, se perondează cu o putere covârșitoare și nu ne întrebăm de placul nostru, ci ne admoniază numai ca deștept și fin ca sentințele credincioase, căci dușmanul neamului nostru nu doarme, ci stă meditând ziua-noaptea perirea noastră.

În aceste giurături grele este de trebuință absolută, ca tot Românul cu dorere pentru națiunea sa să fie orientat asupra situațiunii. Și această orientare acurată să ne unească conștiințele și voințele, ca una și aceeași forță în cea mai strictă solidaritate, în armonie întreaga să fie toți căpi poartă numele de Român, nu cumva năvala prigonitorilor să ne găsească desbinați.

Nu auziți voi vîetel surd și amenințător al opresorilor noștri? Sînt plini de ură și de poftă de răsunare, pentru-că sfînta noastră cauză cucerește din zi în zi.

Șabul parvenit de o taciuni, lucră cu bani, — luați și din punga noastră, — ca să ne discrediteze, și pierde de ciudă că nu-i succede.

Cu cât se încearcă mai crud, cu atât mai virtos se dau de gol, și lumea cultă se întoarce cu dispreț dela dinșii. Lupta lor poartă pe sine toate caracterele respingătoare de apucături și de svrcoalire.

Sînt prinși „în flagranti” pe zi ce merge, și ei totuși cred că minciunile, fanfaronadele, insultele și calumniile lor își vor face drum la mintea oamenilor cumpenii. Amar se înșală: dreptul și adevărul e cu noi, și triumful e al cauzei noastre.

Se cere însă ca toți să fim una în apărarea drepturilor noastre, în mărturisirea publică a adevărului.

Și trebuie să-i demascăm în fața lumii pe dușmanii omenirii.

Ca să prevenim cursele de înșelăciune, apucăturile meschine ale șovinismului nerușinat și am cercat să-mi fac o idee clară despre situațiunea noastră politică.

Și „mi-am făcut. Dar” inima noastră e în șehedim și în Văț, și precum acolo peregrinăm zilnic cu oftările noastre: așa m'am dus tot acolo, ca să mă conving, oare gândirile lor convin cu ideile mele. Ei poartă durerile unei națiuni întregi în inimile lor, și ideile, povețele lor, consacrate prin suferințele, pe cari le poartă, ca jertfe nevinovate, pentru virtuțile naționale, cetățenești și patriotice

ale poporului românesc, sînt prețioase pentru noi toți.

Ce sublim și mîngăitor e a vedea în mijlocul valorilor ce lovește în naștră vieții noastre naționale, cum toți iubiiții nostri conducători sînt în acord perfect asupra chestiunilor vitale, și că în opiniunile lor găsești și acum busola, care sigur ne duce peste oceanul luptelor.

M'am nisuit a reproduce exact informațiunile, ideile și povețele lor, folosindu-mă aproape de aceiași termeni, pe care i-am însemnat, cum s'au născut în mintea lor și cum s'au pronunțat pe buzele lor.

De aceea vorbele sînt expuse ca ale lor, și atîta silință „mi-am dat să fiu exact și lămurit, încât cred, că fac un serviciu binevenit cauzei naționale, dacă informațiile mele, din vorbă în vorbă, precum le-am primit, vi-le comunic.

Eată dară tabloul situațiunii noastre politice schițat de mine după vorbele iubitorilor noștri întemeiați:

Programul partidului național-român din Transilvania și Ungaria, stabilit și adoptat de nou totdeauna cu sărbătorească unanimitate, în conferințele naționale din 1881, 1884, 1887, 1890, 1892, precum și activitatea următoare spre realizarea acestui program, tot pe baza declarațiilor unanime, adoptate în numitele conferințe naționale: reprezintă în mod legitim-constituțional voința poporului român din Transilvania și Ungaria.

Afirmățiunea aceasta nu numai că e adevărată, ci mai mult, e un fapt existent, public, și după încercările multe și variate, dar nesuccese, de a modifica programul, sau de a schimba direcțiunea activității spre realizarea lui, se consideră cu drept cuvînt ca un greu viiu, ca o manifestațiune solemnă a conștiinței naționale a poporului român din Transilvania și Ungaria.

Încercările aici pomenite, când au fost propuse și discutate în mod leal în areopagul competent, au fost apretiate pe basă de resoane politice și puse la locul lor sau delăturate, ear' amicii cauzei au rămas în solidaritate, fără supărare.

Tăria noastră, garanța isbîndei consistă în două lucruri:

1. În corectitatea politică a programului național.
2. În solidaritatea tuturor elementelor bune, patriotice, întru susținerea programului național și a direcțiunii urmate spre realizarea lui.

Din această situațiune clară și precisă urmează, că unica politică posibilă la Români din Transilvania și Ungaria este susținerea programului na-

țional, împreună cu direcțiunea pînă acum urmată spre realizarea lui.

Această situațiune politică nu numai că reprezintă conștiința națională a poporului român, ci e chiar consacrată:

1. Prin atîtea jertfe ce am adus.
2. Prin verdictul neîndoios al totalității acelor politicieni europeni, care se interesează neocupăți de cauza noastră, care în această situațiune politică ne-au cunoscut, ne recunosc și apretiază toată activitatea noastră.

Este deci firesc lucru, dacă repetăm și astăzi, ce de atîtea-ori s'a enunțat cu toată solemnitatea, că voim să fim apretiați și spriginiți așa, cum sîntem în realitate, și nu precum alții ar voi să fim sau să ne prefacem. Nimenea nu e al nostru, și nimenea nu ne poate câștiga, dacă nu primește situațiunea noastră politică așa precum recunoaște de amici ai cauzei pe aceia, care nici ei nu recunosc voința poporului român în situațiunea noastră politică, normată în programul național, și nu spriginesc direcțiunea urmată pînă în momentul prezent cu exemplară solidaritate în publicistica națională din Transilvania și Ungaria.

În momentul, când conducătorii poporului român altfel ar proceda, și-ar pierde și rostul și dreptul, și nu mai sînt mandatarii legitimi ai națiunii, chemați a talmăci voința ei.

Stînd cu firmitate nemişcată pe această basă, contăm la spriginul tuturor elementelor patriotice, care apretiază o politică conștientă și bine chibzuită și care sînt și ele părțile de miază ale idealuri de libertate și cultură națională.

Și când vorbim de spriginul acestor elemente e natural, că în primul rînd ne gândim la frații noștri de sînge din liberul regat al României.

Chiar în toila celor mai pasionate lupte de partid, cu frunte senină și cu dreptul fratelui pășim în mijlocul lor, și intonînd dreptatea cauzei noastre, și arătînd ranele deschise ale inimilor noastre, cerem simpatie, dragoste pentru poporul, pentru frațele lor martirisat, ear' în special dela conducătorii politicei militante cerem apretierea formală, explicită și publică a revendicățiunilor noastre naționale, cum ele sînt formulate în programul național, și totodată a direcțiunii politice, urmate spre realizarea acelor revendicățiuni.

Natura lucrului ne spune, că este imposibil ca noi să nu întrefînem relațiuni intime politice cu factorii politici din regatul României libere. De aceea

am stabilit principiile, cari să informeze natura acestor relațiuni.

Principiul suprem a fost și este:

1. Să fim cu toții una în susținerea lui supreme naționale; și
2. Să nu ne amestecăm în luptele interne de partid ale fraților noștri. Tot aceasta să se observe din partea fraților noștri în ce privește viața și activitatea partidului nostru național.

Idea supremă națională se rezolvă, pentru România liberă a în tîndența conștientă și constantă de a consolidă și desvolta statul național român; ear' pentru noi Români din alte țeri, în conservarea și dezvoltarea liberă a individualității și culturii noastre naționale.

În aceasta se vede precisat, unde avem să mergem mîna în mîna, și unde înaintăm paralel, fără-ca să jignim relațiuni delicate de politică internațională, și fără-ca să jertfim interesele supreme naționale ale elementului românesc.

Politică noastră e leală față cu înaltul tron, este legală și constituțională în cadrul vieții statului din care facem parte: și așa, prin această politică ne afirmăm ca element de ordine și civilizațiune, matur de libertate și independență națională, — și dovedim, că sîntem vrednici de simpatia fraților noștri și ale lumii civilizate.

Din aceasta urmează de sine, că acușele de „irredentism” și de tendențe subversive „daco-române”, nu numai că sînt neîntemeiate, nedrepte, ci sînt calunnii și insulte eșite din aceeași perfidă politică, în contra căreia ne luptăm. Și urmează mai mult: acel sistem politic, care ne ponegrește cu astfel de acușe, este un sistem destructiv și subversiv, inamicul ordinei și al civilizațiunii, precum și al libertății popoarelor, care își ascunde pornirile sale agresive de distrugere contra națiunii române, sub pretextul inventat, de a combate „irredentismul” și „daco-romanismul” importat pentru poporul român din Transilvania și Ungaria din regatul României libere.

Apărarea fațășe a programului nostru național, spriginirea noastră în activitatea urmată spre realizarea lui și totodată desavuarea și infierarea sistemului politic, contra căruia datori sîntem a ne lupta, demascarea inamicilor ordinei și al civilizațiunii, al libertății popoarelor: este postulatul cel mai necesar al politicei naționale a tuturor partidelor politice din România, și a tuturor Românilor devotați cauzei naționale, ori în care țeară locașe ei.

Sau că politica noastră este leală, legală și constituțională, și atunci este a se susține, a se sprigini de toți factorii vieții naționale a elementului românesc, și în primul rînd de conducătorii actuali ai politicei de stat din România liberă: sau că acușatorii noștri au dreptate, și atunci nu mai avem viitor, lupta noastră nu-i îndreptățită!

Cîtă vreme sîntem prizonieri, nu ne putem pronunța în meritul chestiunilor ce se ațută pe terenul politice militante actuale.

Cu toate acestea, deși situațiunea prezintă ne impune rezervă absolută, sînt unele chestiuni, care stau în nex atât de intim cu chestiunea națională, precum ea este în corelațiune imediată cu activitatea noastră personală, de nu putem declina dela datoriile ce ni-se impune să servim cu anumite deslășuri.

Accea ce înainte de toate pretinde dela noi lămurire, este faptul întrării noastre în temniță.

Causa aceasta a fost discutată foarte serios între noi, în ședință de comitet, unde după obiceiul nostru am cumpenit toate motivele pro și contra, și am decis neîndemnăți și neconsultați de cineva în conștiința responsabilității noastre personale, conduși fiind numai de interesul cauzei naționale.

Constatăm însă, că prin faptul nostru n'am recunoscut nici-decît vinovăția noastră, nici dreptatea osîndeii ce ni-s'a dictat.

Motivele principale se pot resuma în următoarele:

1. Ne rămînem în mijlocul poporului nostru, în patria noastră, accesibili pentru toți cei-ce vreau să știe că sîntem în mijlocul lor.

2. Să formăm centrul de interesarea cea mai călduroasă pentru poporul întreg, care să ne aibă pururea înaintea sa ca pe jertfele nedreptății ce apasă asupra tuturor deopotrivă.

3. Să dăm exemplu de rezoluțiune și de abnegațiune la luptele grele ce ne mai așteaptă.

4. Ca robia aceasta să fie motiv de lucrare bărbătească din partea tuturor cercurilor politice și sociale, care se interesează de cauza noastră, și prin aceasta să se țină în evidență înaintea poporului, că nu sîntem abandonăți și că toți oamenii de bine din lumea cultă sînt indignați pentru nedreptatea ce ni-se face prin arestarea și ținerea noastră în temniță.

Arad, 27 Octomvrie 1894.

Correspondentul.

FOIȚA „TRIBUNEI.”

O legendă.

Traducere din englezește

de
Silvia Barciuanu.

„Ce bun ești tu, Clay! Ce frumos ești tu, Clay! și cît îmi ești de drag tu, Clay!” Cu aceste cuvinte simple, isvorite dintr'o inimă nevinovată de șesșezecă ani, întimpină Maria pe iubitul ei, care asemenea abia împlinise douăzeci. Era obosit Clay, căci venise cale lungă și grea, purtat de dorul blîndeii copilului. Incapabil de a roști un singur cuvînt, a privit-o lung, cu un dor fără seamăn, ear' apoi a strîns-o în brațe, sărutîndu-o de mii și mii de ori pe frunte, pe ochi și pe gură, nebun de fericire.

„Dar” bine, Clay, tu mă înspăimîntă, vorbește un cuvînt, unul singur numai”, zise Maria, aproape înăbușită de sărutările lui.

„Și de aș vorbi, draguțo, oare ce îți-aș pute eu spune ție? Cunoști tu vre-un cuvînt destul de puternic, destul de sfînt, pentru a pute exprima iubirea mea față de ție? Ah, spune-l, Mario, și atunci mereu îl voi zice, deștept și în somn și în fiecare minut al vieții mele.

„Dar” nu, tu nu cunoști, și nici eu, și nici alții mai învețați ca mine, de aceea

nu-mi cere vorbe, eu ear' și în ție pleacă capul pe brațul meu, ear' ochii ței frumoși ti închide, și apoi mă lasă, uitat să te sărut, căci din moși-strămoși a fost mută și oarbă dragostea, de ce dar' tocmai noi să schimbăm cursoala lumii?”

Așa zicînd, Clay se plecă din nou, încetșor, și într'un lung și nesfîrșit sărut își puse întreg sufletul lui de dor înșetat.

Venise peste noapte un viscol, cum demult nu se mai pomenise prin părțile acelea: sufla vîntul prin pustiiuri și de-ai fi vrut să treci, negura te-ar fi cuprins și zăpada îți-ar fi plîsnit obrazii oprindu-te în loc.

Clay și Maria, surprinși de vijelie, înainte de a fi ajuns în satul învecinat, se luptară mult cu întunericul și cu omeții de zăpadă, pentru a-și pute face drum; dar' zădarnic, căci abia făceau un pas înainte, și vîntul îi dedea cu alți zece ear' înapoi. Nu trecu mult, și Maria înghețată și ostenită, căzu în mijlocul drumului. Atunci osteritul Clay își adună tot restul de puteri, și în speranța de a o pute puțin încălzi și întari, își așternu mantaua, o sălăruță sine și strîngîndu-o cu putere, o lăruță mereu, nebun de groază, nebun de spaima morții.

A doua zi tăietorii de lemne mergînd la pădure, găsiră la marginea drumului doi

copii adormiți, am morți, piept la piept. Fiind oameni tăcuți, nu mai făcără vorbă multă, ci pătrunși de milă, săpară în grabă o groapă, ear' după o scurtă rugăciune, roștită de cel mai bătrîn dintre ei, lasară trupurile să alunece bîntrîn din adîncul pămîntului; umplură apoi groapa cu pămînt; încă câteva cuvinte de compătimire, semnul crucii și cu un „Dumnezeu să-ți ierte” trecură înainte la munca lor.

Trecuse iarna cea grea și primăvara se ivi, însuflețind totul în calea ei. Se întimplă ca aceiași tăietori făcînd același drum, să-și aducă aminte de mormîntul săpat de ei nu demult, și porniră să-și caute. După multă trudă găsiră mica îngrăditură ce o făcuseră în grabă, în giurul unei cruci improvizate. Sărmana cruciuliță însă nu mai exista — crescuse, ca prin farmec, în același loc un stejar puternic, de al cărui trunchi se alipia o iederă fragedă cu foi strălucitoare.

După o pauză plină de uimire și de evlavie, începură cu toții să-și facă semnul crucii, ear' cel mai bătrîn le vorbi astfel: „Vedeți voi, din primul lor sărut s'a născut acest falnic stejar și gingașa iederă; și fiindcă curată și nevinovată a fost dragostea lor, Dumnezeu nu a voit să-și despărță, ci strînși, alipiți unul de altul vor treci secolii de-ărindul...”

Era odată ca 'n povești ...

Ești dulce ca o zi de Mai,
Și mîndră fără seamă,
Și 'n ochii ței, copilă, ai
Minunea ce mă chiamă.

Aș trebui să te urșesc,
Tu vis din noți cu lună,
Căci tot ce-ți slab și trecător
În ține se 'mpreună.

Dar' când privesc în ochii ței,
De doruri o păreche,
Uitate basme de demult
Îmi sună la ureche.

Tu-mi pari copilă din povești,
Un vis din ani-mi tineri,
Ce din iluzii s'a născut,
Ca chipul sîntei Vineri.

Din cadrul legendarei vremi
Cobori, copil de regere,
Cu fruntea 'n gânduri feciorești,
Frumoasă făr' de lege.

Și svelță treci în moale pas
Prin ceața auree,
Infiripare fără greș
A tot ce e femeie.

Și te oprești în preajma mea,
Șfioasă și 'nteleaptă,
Șfiancia uit de câte-or fi
Și câte mă așteaptă.

Și te-aș cuprinde fără saț
Ca stînd noi față 'n față,
Să beau din dulce gura ta
Și moarte și viață.

Dar' mă oprește un presimț
De multă suferință,
De lacrimi plîșne în deșert,
De zile de cîință.

Și-aș vră să fug, să nu mai vîd
Ființa-ți ce mă doare,
Când ale tale brațe 'ntinzi
Din lumi seducătoare.

Dar' genele ridici, și-atunci
Voințele îmi seceri,
Cu ochii plîșne de dragoste
Și umezi de întreceri.

Și m'aș feri în calea mea
De ține 'n totdeauna,
Căci tu ești fata cea mai rea
Și totuși cea mai bună.

Dar' unde stai și unde merg
Vîd ducele-ți conturri,
Și 'n visuri glasul, chipul țeu
Mă urmăresc de-apururi.

Își trag de seamă. Ocupându-se cu discuția ce s'a încins între dl Cantilli dela Paris și dl Horváth Gyula, ziarul guvernamental „Pesti Hírlap” de Duminecă scrie, că mult, foarte mult a servit cauzei române și a stricat Ungurilor cu deosebire șovinismul maghiari, care au împins prostia până acolo, că nu s'au rușinat a cere introducerea țepii, fapt pe care Românii, se înțelege, au știut să-l exploateze în favorul lor și pentru a-i arăta ca barbari pe Unguri...

Numitul organ cere „patrioților” să fie mai puțin șoviniști.

Convorbire în temniță.

Corespondentul ziarului „Magyarország” descrie în numărul din 28 Octomvrie al acestuia convorbirea ce ar fi avut-o cu venerabilul president dl Dr. Ioan Rațiu. Traducem această convorbire din ziarul „Magyarország”:

Di Dr. Rațiu, căruia eu îi ziceam consecvent *de advocat*, zi de zi cetește toate zierele din capitală și astfel e foarte bine informat despre toate ce se întâmplă în lumea externă, prin urmare nu e nici o mirare dacă vorbirea noastră s'a pus pe terenul politice de zi.

— Cu mult interes am cetit — zise Dr. Rațiu — articoli primii ai lui „Magyarország”, unde trata despre amnarea reformelor electorale. Deși ministrul a promis reorganizarea legilor electorale. Eu am fost de față în parlament atunci, când chiar actualul redactor al lui „Magyarország”, deputatul *Holló Lajos* și-a înaintat propunerea sa referitor la reorganizarea legilor electorale și ministrul a făcut o declarație, care foarte mult apărea ca o promisiune în această direcție. Nu peste mult timp am avut privilegiu să vorbesc însumi cu ministrul de interne, când i-am amintit, ca pe unul dintre modurile de soluțione pentru chestia naționalităților, reorganizarea legii electorale. Ministrul a declarat atunci, că acum nu poate să o facă, dar va face-o cât mai curând. Mai târziu — mi-se pare chiar în vorbirea sa dela Cojocna, — accentuat din nou reforma acestei legi — și după toate acestea a făcut în comisiunea financiară declarația faimoasă, că... nici pregătirile nu s'au făcut.

Cum și vreați d-voastră să vă facem cunoscute afacerile noastre, când nu ne dați loc în parlament. Cât timp va dura actuala lege electorală, noi nu vom renunța la pasivitatea noastră și guvernul numai așa poate conta la voturile Românilor, dacă sub pretext mîncinos îi va duce pe alegătorii români la urnă cu forța, morți de beți, între sulițele gendarmilor... Dați-ne privilegiu să putem vota liberi pentru aceia, pentru care noi vrem să votăm și atunci în legislaținea țerii vom pute să vorbim de rezolvarea chestiei române.

Căci, să nu credeți, că noi nu simțim lipsa păcii și a bune înțelegeri între diferitele naționalități ale țerii. Căci doar în Ardeal și înteresele Maghiarilor trebuie apărute întocmai ca și ale Românilor. Eu sînt tot atât de aprig apărător al Sécuilor ca și al Românilor, acolo, unde interesele sînt aceleași. Din procesele urbariale ale Sécuilor mai multe sute eu le-am câștigat. Aristocrația crepa de mînie, dar poporul a fost ajutat.

Nici lupta noastră nu e alta. Nu vrem nici noi altă decît — dreptate. Nu agităm, și mai presus e falsă aserțiunea, că noi

Și când privesc în ochii tăi,
De doruri o păreche,
Uitate basme de demult
Îmi sună la ureche.

Și basmele și basmele,
În veci din minți mă fură —
Chiar vieața-mi e un basm sumet
De dragoste și ură.

Și tu în el ești dragostea,
Cum alta nu mai este,
Și ce gîndești și ce simțești
E tortul de poveste.

Ah! E frumos acesta vis...
Dar știți ce-aminte-mi vine,
Că basme mîndre prea de tot
Sînt triste pe la fine.

Și știți și știu că dorul tîu
Nu poate fi de-a bine,
Cînd patimile otrăvesc
Tot ce-i mai bun în mine.

Dar un destin ucizător
De tine soartea-mi leagă,
Să pățimesc de dragul tîu
Vieața mea întregă.

Ș'apoi când genele ridici,
Copilă fără seamă,
Aseult de glasul vrăjitor
Ce în brațele-ți mă chiamă.

Const. Verdî.

gravităm în afară. Nici prin minte nu ne trece. De ridicula suspiciune, că noi gravităm în afară, ne scutesc chiar și sulițele armatei. Aceea, că 20—24.000 de Români inteligenți își caută pâinea de toate zilele în România, încă n-ai motiv suficient pentru învinuirea, că noi n'am fi credincioși fiii patriei. *Aceia au trebuit să se exileze, căci în Ungaria n'au putut să-și aștepte nici o ophcare, n'au putut să-și caute pâinea de toate zilele...*

Bucuroși recunoaștem superioritatea poporului maghiar (?), numai să nu vrea să ne maghiarizeze cu forța. Polonia și micul Posen față cu 40 milioane de Germani cu voce puternică strigă lumii, că cât este de ridiculă încordarea de a-i despoia de naționalitatea lor. Și noi, Românii, vrem să fim, și dacă luptăm în interesul sentimentelor noastre naționale atât de tare desvoltate, să nu uităm, că chiar d-voastră ne-ați învîțat la aceasta. Căci doar numai în anii 40 limba oficială era în tot locul limba latină și Maghiarii au făcut ca limba lor să fie limba oficială. Să nu gîndiți, că noi asta o vrem, nu, ci numai atîta, ca Românii să se poată folosi de limba sa maternă când vorbește cu superiorul sau, cu autoritățile civile, cu judele și preotul sau.

Și după aceea, trebuie să amuțescă și ura neagră. Noi, după ce pe calea guvernului n'am aflat mijloc de sanare, ne-am îndreptat către Domnitor. Am crezut că lucrăm corect. Tribunalul a fost de altă părere: ne-a condamnat. Bine. Dar de ce a trebuit să amărîți și sufletul poporului; de ce a trebuit să aruncați ură și în sinul concetățenilor noștri; de ce a trebuit să ne dărîna casa plebea noastră; de ce a trebuit să ne bolnăvescă prin agitațiuni familiile noastre?! Să mă crezi, dle, că sentența de condamnare nu m'a atins, cum m'a durut această neleguire! ...

După aceste convorbiri plimbarea noastră s'a sfîrșit: dlui Rațiu i-au venit vizitatori. Doamna, frumoasele sale fete și mai mulți oaspeți au venit să-și scurteze prin prezența lor timpul avocatului din Turda.

— Vezi, dle, familia și amicii mei nu m'au părăsit. Zi de zi vin ca să aștepte cu mine dimpreună timpul, când voi părăsi și eu temnița. Nu voi regreta că am fost aici, căci simt că suferințele mele n'au fost în deșert. Pentru o națiune întregă am luptat, pentru o întreagă națiune sufer acum! ...

Mai târziu, peste câteva minute l'am întîlnit pe părintele Lucaciu, cu care am vorbit despre articolul deputatului Pázmándy scris despre părintele Lucaciu. Ceticia chiar din „*Tribuna*”, în care articolul deputatului Pázmándy era comentat grozav și plin de semnele întrebării.

L-am întrebat deci pe părintele Lucaciu ce părere are despre acel articol. Dl Lucaciu în loc de răspuns a întrebat, când va veni Pázmándy earășî.

— Când îl vei chema, părinte!
— Atunci ar pute veni și mîne — fu răspunsul. — *slky*.

De sine se înțelege, pentru eventualele inexactități, lăsam toată răspunderea foii ungurești.

Dela Academia-Română.

Cetim în „*Voința Națională*”:

Duminecă, 9/21 Octomvrie a. c., s'a făcut la Iași inaugurarea solemnă a monumentului ridicat de Academia-Română pe mormîntul lui Vasile Adamachi, care a lăsat, precum se știe, acestei instituțiuni însemnata sa avere pentru scopuri științifice și culturale.

I. P. S. S. metropolitul Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, însoțit de P. S. S. episcopul Partenie al Dunării-de-jos, au oficiat în biserica catedrală sfînta liturgie în prezența mai multor membri ai Academiei și a unui numeros public.

După liturgie, înălți prelați au făcut un parastas pentru odihnirea sufletului răposatului, în cimiterul Eternitatea, unde s'au făcut din nou rugăciuni.

Dl D. A. Sturdza, secretarul general al Academiei, în numele acestei instituțiuni, a rostit un discurs asupra familiei răposatului și asupra marilor faloase, ce el a făcut națiunii prin însemnata sa donațiune.

Dl N. Culiannu, rectorul universității din Iași, a rostit o cuvîntare în numele universității. În fine, dl St. C. Vălleanu, directorul școlii Adamachi din Iași, a rostit o cuvîntare de recunoștință către memoria fondatorului acelei școlii, ai cărei elevi s'araci sînt îmbrăcați și înzestrați cu cărți din donațiunea răposatului.

Monumentul ridicat de Academie este așezat deasupra unei cripte vaste, făcută în formă de capelă din peatră cioplită. Însuși monumental, înalt de 7 metri, este făcut de granit de Baveno și înfrumusețat cu un medalion de bronz, reprezentînd în relief figura răposatului, precum și cu alte bronzuri decorative.

Cripta a fost construită sub îngrijirea dlui arhitect F. D. Xenopol, după planul întocmit de arhitectul Rupolo din Veneția; ear' monumental a fost executat de sculptorul Gheorge Vasilescu.

Atât cripta cât și monumentul au fost admirate de numerosul public, pentru eleganța formelor și soliditatea construcțiunii.

Seminarul român din Lipsca.

(Inițiințarea seminarului prin inițiativa dlui Tache Ionescu. — Scopul seminarului. Activitatea lui dela început și până azi).

Mai alaltăieri am anunțat apariția în limba germană a raportului seminarului român din Lipsca, scos de directorul seu, dl Dr. Gustav Weigand, pe cheltueala ministerului român de instrucție publică.

Azi vom pune pe cetitorii noștri în cunoștința datelor interesante relative la inițiințarea și activitatea seminarului dela început și până azi.

Seminarul român din Lipsca își datorește existența în prima linie hotărîrii laudabile a dlui Tache Ionescu, care printr'un proiect votat de cameră i-a asigurat mijloacele de subsistență. Fapta dlui Tache Ionescu a mai fost spriginată și de Academia-Română, apoi de dl profesor Hajdău și dl Virgil Arion, inteligentul și activul secretar, pe atunci al ministerului de instrucție publică.

Astfel la 21 Aprilie 1893 s'a deschis primul seminar român din Lipsca, în strada Querstrasse 5, în apropiere de universitate, fiind recunoscut de aceasta ca institut privat al facultății de filosofie sub denumirea de: „Institut pentru limba română”.

Mulți se vor întreba, poate, ce scop se urmărește prin inițiințarea acestui seminar pe lângă universitatea germană din Lipsca?

Răspunsul dlui Weigand — care e și al nostru — se resumă în următoarele:

Scopul seminarului este de a introduce pe studenți, fără deosebire de naționalitate, în studiul limbii române și de a le da posibilitatea să rezolve înșiși teme din cadrul filologiei române. La această țintă se ajunge prin prelegeri, prin exerciții între membrii seminarului și prin instrucțiune privată. Seminaristii primesc și premii pentru lucrările lor, pe care le pot prezenta de mai înainte cu titlul de disertațiuni. Tipărirea lucrărilor primite se face pe cheltueala seminarului. Pentru local și bibliotecă seminaristii nu plătesc nimic și, dacă la lucrările lor au nevoie de cărți, pe care nu și-le pot procura, seminarul le vine în ajutor.

În primul semestru (semestrul din vara anului 1893) seminarul a fost cercetat de 10 studenți și o doamnă. Li-s'a predat fonetica limbii române și în fiecare Mercuri seara se făceau exerciții comune în citirea de texturi românești. Spre acest scop seminaristii s'au servit mai ales de *Chrestomafia* dlui Dr. Gaster, pentru limba veche română, și de revista „*Százötalek*” (din Fălticeni) pentru literatura populară.

În semestrul de iarnă 1893/94 seminarul era frecventat de 12 membri. S'a cetit flexiunea limbii române și s'au continuat exercițiile comune.

La începutul semestrului din vara anului 1894 numărul frecvențatorilor s'a mărit în așa măsură, încît pentru 6 membri noi s'a inițiințat un curs pentru începători. S'au cetit bucăți cu privire la elementul nou grecesc și albanez în raport cu limba română și s'au continuat în fiecare Mercuri seara cu exercițiile. „*Timpul*.”

Fiul „sfîntului”.

Budapesta, 29 Octomvrie n. 1894.

Azi a sosit la Budapesta — *Kossuth Ferencz*, „*adoratul*” fiu al „*sfîntului dela Torino*”. I-s'a făcut o primire grandioasă, cum nici „*capului încoronat*” nu i-s'a făcut. Dacă cineva a privit calm și rece cele două din urmă „*servatori*” din capitala Ungariei: Sosirea Maiestății Sale Reginei și a lui — *Kossuth Ferencz*, e imposibil să nu fi observat diferența enormă. O adevărată îmbătăciune a cuprins capitala întreagă și mulțimea celor ce îl așteptau abia încăpea pe stradele late. Cu vorbire l-a întîmpinat deputatul Helfy, căruia el i-a răspuns următoarele:

Raza de lumină, care din mormîntul tatălui meu îmi atinge capul nevređnic nu mă îmbată, ci face ca să simt mai înadins responsabilitatea de a folosi cu precauțiune puterea, pe care o representă numele congrescut cu inima națiunii maghiare.

Am dreptul și datorința să-mi servesc patria și am venit ca să mă folosesc de acest drept, dreptul fiului celui mai mare Maghiar, pe care a-l tăgădău dela fiul lui *Kossuth Lajos* n'ar fi o încercare nici potrivită nici corectă.

Tatăl meu zicea că credința principiilor sale este viitorului și din cadavrul seu va crește ceea-ce din viața lui n'a putut să crească.

Acest simbur roditor dimpreună cu cadavrul seu s'a săpat în pămîntul patriei și eu am venit să îngrijesc de acest simbur, ca din acela să încolțească și să înflorească independența țerii.

Venind acasă a trebuit ca să mă plec dinaintea voinței națiunii, care s'a împăcat și a aruncat vîl pe cele trecute. Am hesitat mult când m'am decis la acest pas, căci m'a durat să fac după moartea tatălui meu aceea, ce în viața lui n'aș fi putut și nici n'aș fi făcut vre-odată.

Și, cu toate-că principiile tatălui meu nu le voi părăsi nici-odată, pentru intruparea acestor principii trebuie să aleg altă cale, care se unește și în mod practic cu prezenta situație a națiunii.

Și în acest țel al activității mele nu este nimic neal; nu diferă întru nimic dela declarațiunea dietei foarte leale din 1790, că: *Ungaria nu datorește nimic mai mult Austriei decît o vecinătate bună*.

Voi fi mulțumit, când voi ajunge, ca declarațiunea dietei din 1790 să devină fapt.

N'am venit cu nici un scop nel eal, căci dacă chiar ar pute să existe pe terenul practic atari scopuri, ele nu ar fi nici atunci, recomandabile față cu un domnitor care în istoria noastră de 350 de ani face excepțiune în credința sa față cu constituția bună seau rea.

Declar pe față, că din faptul acela, că Domnitorul a recunoscut spiritul timpului și a putut să rupă cu tradițiile trecutului, trag nădejde că va recunoaște odată și aceea, că spiritul timpului pretinde independența Ungariei.

Eu nu nutresc în sufletul meu nici cea mai mică ură față cu drepturile seculare sancționate de națiunea maghiară, ba îl stimez pe Rege, și așa Domnitor și ca om. Inimiciția ce a fost între tatăl meu și între Domnitor s'a sfîrșit prin moarte; și cum simția tatăl meu despre inimiciile după moarte, a arătat atunci, când pe mormîntul lui Deák Ferencz a trimis un ram de cypru, și știu, că ram decypru ar fi trimis și pe un alt mormînt dacă altfel ar fi dispus soartea și rîl mortalității.

Timpul și locul nu sînt potrivite ca să vă spun ce voi să lucrez. E destul să vă spun, că cîndind legea voi merge pe calea, care a fost și calea tatălui meu și care mai târziu sau mai curînd va conduce la independența Ungariei. Voi purta pe acest drum sus și tare steagul sfînt și nepătat al tatălui meu mort, până când într'o zi voi pute să-l înfig pe altarul patriei maghiare, libere și independente. Trăescă patria!

După acest revoluționar discurs înfierat cu termini aspri chiar și de opoziționalul „*Nemzeti Ujság*”, publicul se îndesa să-i stringă mîna. Îmbulzeala era așa de mare, încât sora lui *Kossuth Lajos*, „*özvegy Rutkayné*” era să fie călcată de mulțime, ear' „*adoratul națiunii*” fusese *Kossuth Ferencz* a căzut leșinat la pămînt, cățiva deputați l-au ridicat și l-au condus până la trăsura, care în mijlocul alaiului mare și între sîlbatice strigăte l-a dus la hotelul „*Hungaria*”. *Raportorul*.

Cronică politică.

Schimbarrea persoanelor conducătoare ale politice în Germania, anunțată prin telegrama în aceste trei din urmă zile a surprins peste măsură întreaga lume, mai ales prin venirea ei cu totul neașteptată, așa zis „*din senin*”. Impresia produsă de această schimbare atât în Germania cât și în celelalte state este așa de puternică, încît nimeni nu voește să creadă, că cauzele ei zac numai în acele motive care se dau în mod oficial și oficios ca explicarea ei.

Până acum toate comentariile spun numai atîta, că cauza principală a ei a fost neînțelegera adîncă, aproape „*dușmănia*” politică între cancelarul imperiului contele Caprivi și ministrul-president al Prusiei, contele Eulenburg. Se ivise adică chestiunea că pentru înfrînerea agitațiilor partidelor așa zise „*răsvrătitoare*” („*Umsturzpartei*”) de care împăratul Wilhelm II. vorbise în discursul seu acum o lună în orașul Königsberg, să se iee măsuri mai severe. Caprivi credea de ajuns în acest scop aplicarea strictă a dispozițiilor prescrie de actualele legi și ordonanțe, pe cînd contele Eulenburg cerea crearea de noue legi și noue ordonanțe. Lupta isorvită din această divergență de vederi devenia tot mai aprinsă, enervătoare.

Afară de această discordie eșise la iveală încă și următoarea cauză. Dela ini-

ințarea imperiului german după răboiul pruso-francez până la căderea lui Bismarck în 1889, postul de cancelar al imperiului și de ministru-president al Prusiei erau împreunate într'o singură persoană. La venirea lui Caprivi aceste două funcțiuni au fost despărțite, pentru fiecare a fost numit un alt bărbat, așa încît postul de ministru-president al Prusiei devenise mai independent și în astfel de împrejurări preponderanța Prusiei în sfatul federativ al tuturor statelor germane devenia tot mai mare. Și de aci se nașteau adese-ori conflicte.

Aceste două lucruri dar se dau ca cauze imediate ale surprinzătoarei schimbări. Considerînd însă modul de a domni al împăratului Wilhelm precum și firea lui energică și de sine stătătoare, nu ne putem împăca cu gîndul că cauze atât de neînsemnate de politică internă n'ar fi determinat la o astfel de schimbare radicală. Politica lui Wilhelm II. deși repede în decisiunile sale, în concepțiunea ei însă adese-ori are rădăcini, motive foarte adînci, urmînd scopuri depărtate; ear' Caprivi a fost în adevăratul înțeles al cuvîntului sluga credincioasă a stăpînului seu, care nu cunoștea aproape altă voință decît a acestuia. *Voluntas regis suprema lex est*.

Pentru explicarea schimbării, cu toate comentariile ei ziaristice de până acum, nu ajunge numai cauze interne, ci mai bine se poate presupune, că aci e vorba și de interese externe, de constelația politice internaționale. Într'această opiniune ne întărește însași alegerea urmașului fostului cancelar, în persoana principelui Hohenlohe, precum reese și din următorul pasagiu într'o depeșă din Berlin a lui „*Neue Freie Presse*”... „*În cercurile de frunte de aici se crede, că poziția cancelarului va căpăta mai mare soliditate, dacă bărbatul pus în capul acestui oficiu va fi dintr'o familie cu nume ilustru*”. Împiegurarea, că principele Hohenlohe este catolic, că are un frate cardinal, etc. încă își are importanța ei.

Dintre zierele străine găsim deocamdată numai în „*Figaro*” următoarea observare caracteristică: „*Stăm negreșit earășî în fața unei hotărîri brusce, de care împăratul Wilhelm nu se poate abține a le lua... Plecarea lui Caprivi într'un moment, când boala țarului ține întreagă politica Europei în loc, e de mare însemnătate*”.

Creдем a nu ne înșela nici noi alipindu-ne la această părere. Evenimentele nu prea depărtate ni-o vor dovedi.

Adunarea generală

a

Reuniunii învățătorilor gr-or. din districtul Sibiului,

ținută în zilele de 1 și 2 Octomvrie s. n.

în comuna Boița.

(Urmare din nr. 217).

A doua temă „*Catastrofa dela Mohaci*”, lucrată de învăț. A. Galea din Rășinari, în darea de seamă critică a ev. Iv. I. Popovici o prezentă ca pe o temă dintre cele mai succese, în această prelegere se prezentă regele Ludovic al II-lea, ca unul care a avut o rea educațiune și urmările cele triste ale acestuia pentru el și pentru țeara întreagă; asemnări din viața-școlară, model de copii cu bună și rea educațiune, urmările pentru unii și alții; Dr. Saftu susține, că la predarea istoriei este necesar ca aceea să se predee în mod enerativ, cu entuziasmul necesar, astfel ca pe lîngă interes să desvolți în elev simțămînte entusiaste de iubirea patriei, națiunii, limbii etc., de aceea e necesar, ca învățătorul să dispună într'un grad oare-care și de darul oratoric, și contra metodelui-școlatic, prin întrebări și răspunsuri de care s'ar fi folosit mai mult prelegătorul; Dr. Șpan combatînd cele susținute de Dr. Saftu, pledează mai mult pentru metodel din urmă; D. Lăpădat susține cele zise de Dr. Saftu; ear' Dr. V. Bologa pledează pentru amîndouă, mulțumit cu prelegerea recomandă autorului, ca la a doua ocazie să-și aleagă o prelegere, care ar desvolta mai mult interes din punctul de vedere național-romănesc, bună-oară: lupta lui „*Mihaiu-Viteazul*” de pe câmpul Șelimbărului.

Tot în această ședință vicepreședintele Dr. Șpan cetește tema: „*Procederea învățătorului față cu elevii, cînd întră prima-dată în școală*”, în aceasta se desvolță niște teorii încă până acum neintroduse în practica școlii noastre, de aceea membrii reuniunii nici nu s'au putut pronunța asupra ei, luîndu-se însă cu plăcere la cunoștință.

Ziua de Sămbătă după prînz era destinată pentru o excursiune la vama dinspre România, Rîu-Vadului; șoseaua ce duce dela Boița pe sub Turnu-Roșu spre România, este una dintre cele mai interesante; Turnu-Roșu, această cetățue sau fortăreață, clădită cu un zid uriaș, prin care foarte împregiur sînt niște ferestre, construite anume ca să poată pușca prin ele, ear' cel din lăuntru se nu poată fi atins. Acest turn dimpreună cu castelul lui ridicat pe o colină de deal, ce formează trecătoarea îngustă, strîmtoarea, între cele două groape dintre munții Olțului și ai Cibinului, crotită de rîul Olț, este încungiarat giur împregiur de șanțuri mari de apărare; aceste întărituri, fortărețe, datează din evul mediu și sînt multe de acestea în Transilvania, azi însă părăsite.

CRONICĂ

Continuându-ne drumul pe frumoasa șosea care se întinde pe lângă șerpuitorul Olt, lăsând în dreapta și în stânga se se înalte romanticele stânci, am ajuns la vama Riu-vadului și de aci în Românie; n'ai cei face, trebuie să mărturisim sincer, aci pare-că respirăm mai liber, îndată ca electriști, am început marseleza română: „Deșteaptă-te Române”, și astfel am continuat drumul până la birt, unde, se înțelege, pe lângă vinul de Drăgășani, curgeau și cântecele, așa că se implinise termenul pe cât aveam concesiune și nici grije nu aveam să ne despartim, mai cu seamă de amicabilul Vameș șef, de stimata-i soție și de dragătoarea-i fiică, era să uit un interesant intermezzo, tocmai când puseserăm piciorul pe pământ românesc, aud dela spate pe un coleg, măi frate, eu pentru prima-dată calc pe pământ românesc, sărăcă pământul, ear' altul cel mai interesant striga: măi frate, zeu și Oltul îndată-ce a trecut granița pare-că e mai vesel, era într'adevăr partea dinspre Românie și lumina de strălucirea razelor soarelui ce tocmai reflecta asupra acelei părți.

Epistola dlui V. A. Urechia. În numărul nostru de mâne vom publica în întreaga noastră epistolă, pe care, drept răspuns, dl V. A. Urechia a trimis-o dlui Dr. Rényi József, epistolă a trimis-o dlui Dr. Rényi József, epistolă de Hirlap" dela 28 c.

Știre literară. Amicul nostru Russu Șiriana a puter să tipar un volum de novele. În două-trei zile, volumul (200 pag. 89) va fi pus în vânzare. Se poate comanda la Institutul Tipografic, Sibiu. Prețul 1 florin.

Mama principesei de coroană a României, ducesa de Edimburg se află de câțiva timp în Sinaia. O depeșă din Coburg, publicată în „Neue Freie Presse”, spune că A. S. Regală a plecat la Livadia, lângă țapul de moarte al fratelui său, țarul Rusiei.

Despre adunarea generală a Reuniunii române de muzică din Sibiu. ni-s'a trimis un raport detaliat, pe care neputându-l publica nici ieri, nici azi din cauza prea marelui imbulzeli, îl vom publica în numărul nostru de mâne.

Telefon în Sibiu. Direcțiunea telegrafo-postală din Cluj vineast, că ministrul de comerț ungar a amestec construierea unei telefonice ce se planuise în Sibiu până în primăvara anului 1895.

Justiție ungurească. „Dreptatea” primește din Arad următoarele: „Adm., că Curia regească a aprobat decisiul camerei advocațiale din Arad, prin care aceasta a suspendat pe domnii advocați Aurel Suciș și Mihail Velici. Astfel iubiții noștri întemnițați prelungă suferințele temniței sunt lipsiți și de cancelaria advocațială.”

Un nou uz. Foile maghiare cu multă bucurie scriu, că: guvernul unguresc a interzis a se distribui prin postă ziarele românești: „Le Danube”, „Lumina Ilustrată”, „Alegătorul Român”, „Luceafărul”; ziarul sârbesc „Ođjek”; ziarul din Milano „La Serra”; broșura editată la Paris: „Proces d'une nation”; broșura tipărită în București „Sie, der Siebenbürgisch-rumänische Frage”; și „Memorandum der Siebenbürgisch-rumänien” și o broșură fără titlu editată de către Academia Română. E de prisos — ori-ce comentari!

Hymen. Dl Ioan Pașca, teolog abs. din dieșea Gherlei și d-șoara Cornelia Centea își auca nunta în oraș, care se va celebra în 11 Noemvrie st. a la 3 ore p. m. în biserica gr-cat din Cheșeu.

Rugare. Subscrișii în numele societății de lectură „Inocențiu M. Clain” a teologilor români gr-cat din Blaj, rugăm încă odată și pentru ultima oară pe toți acei p. t. domni, care datorind societății noastre cu prețurile opurilor „Epistole către un preot tinăr” partea I și a II și „Preghătire la moarte” nu și-au achitat nici până acum, să binevoască a-și răfui datoria în timpul cel mai scurt, căci la din contră ne vedem nevoșiți, — deși cu durere — să recurgem la mijloacele nu chiar plăcute, după-ce mai multe rugări ce li-s'au adresat până în prezent au rămas zadarnice. Blaj, din ședința societății ținută la 9 Octomvrie n. 1894. Pentru societatea de lectură „Inocențiu M. Clain” din Blaj: Mihail Hodăreanu, președintele societății; Vasile Urzil, secretarul societății.

Din dieșea lui Szabó János. Din dieșea Gherlei ni-se scriu următoarele: Referitor la cele expuse în corespondența din Bistrița, apărută în nr. 191 și la cele zise la știrile de sub „Cronică” în nr. 219 al prețului „Tribuna” e de a se mai adauge: „Cum e sfântul așa-i și tămăia” și că „Dela cap se impute peștele!” Să cercăm în largul dieșei de Gherla și cu durere vom pute constata, că religionea nici în școalele confessionale dela sate nu se propune de loc prin cateheții naturali ai școalei confessionale, și cu toate acestea informațiunile la consistor se dau în mod indirect, deși copiii școlari nici nu-l cunosc pe catechit! Mare onoare însă excepțunilor rari. Numai învățătorii dela sate pot spune cum se propune religionea prin catechit școalei, dar' ei se tem de zisa proverbului: „Spune adevărul, că țî-se va sparge capul”. Sosi-va timpul, când inșiși cateheții școalei dela sate își vor zice „mea culpa”, când reformele wekerliane despre tainele bisericestii vor fi puse în viață!? Dieșesanal.

O comparație nefavorabilă pentru „compatrioții” nostri a făcut săptămăna trecută dl Dr. Adolphe Smith într'un frunțaziar din Londra „The Lancet”, zugrăvind într'un articol primirile ce li-s'au făcut în Belgrad și cele-ce s'au făcut în Budapesta cu prilegiul congresului igienic și demografic, ținut în primele zile ale lui Septemvrie în Budapesta, de unde o parte din membrii congresului au făcut excursiune la Belgrad. Etală comparația: „După reprezentație (teatră) din Belgrad, dată în onoarea congresistilor am fost duși într'un local aproape de teatru, unde era pregătit banchetul. Și aci nu ni-am putut oprî de a nu observa deosebirea dintre felul de a primî al Sârbilor de cel al Ungurilor. Căci pe când în Pesta ni-a fost dat să asistăm la o adevărată devastare (Scavabing) a meselor și a mâncărilor, ceea-ce a umplut de mirare (Shocked) pe toți străinii,

pe atunci în Belgrad nici un Sârb, nici chiar dămele, n'au voit să șadă până când toți mușajirii lor nu au fost bine așezați. Masă a fost servită după regulile ce domnesc în toate țările civilizate, și aici nu ni-a fost dat să vedem nici rușându-se bucurărele din gură-omului, nici umplându-se buzunarele cu de-ale-mâncării și nici dând fuga cu sticle de vin furate, cum am văzut la Budapesta” — Ce vor zice la acestea fii. — cavalerescului popor”?

Rectificare. Primim următoarea rectificare: În cronică prețului „Tribuna” nr. 216 din 12/24 Octomvrie a. e. s'a reproduș, după „Kolozsvár”, că învățătorii români din comitatul Bistrița-Năsăud: Elișeu I. Dan, Pavel Beșă și Iacob Onea, pentru delict contra statului au fost pedepsiți cu 5 fl. v. a. și cu pierderea salariului pe timpul suspendării (cam vr'o jumătate de an, după „Kolozsvár”). Considerând, că această împărțire este neexactă, binevoiti, on. redacțiune, a comunica p. t. publicului cetitor, referitor la aceasta, adevărata stare a lucrului, care e următoarea: Învățătorii dela școala elementară populară fundatională din Borgo-Prund: Elișeu I. Dan, Pavel Beșă și Iacob Onea pentru suspițiunea de agitare contra statului au fost suspendați din posturile învățătoresci cu data de 19 Decemvrie 1893. Suspendarea a durat din 19 Decemvrie 1893 până în 18 Octomvrie 1894, adică tocmai 10 luni de zile, și nu vr'o jumătate de an, după „Kolozsvár”. Anul în trebuia 2 luni și se implinise anul în amare și grele lipse și suferințe materiale, atât pentru dișii, cât și pentru numeroasa familie, decât pe timpul suspendării lor li-s'a dată din salariu la toți trei considerabila sumă de 848 fl. 25 cr. (Opt sute patruzeci-și-opt florini și 25 cr. v. a.) În special s'a detras dela Elișeu I. Dan 250 fl. 02 cr., dela Pavel Beșă 274 fl. 23 cr. și dela Iacob Onea 324 fl. Apoi prin cele disciplinele au fost judecați de comisiunea administrativă a comitatului Bistrița-Năsăud la pierderea sumei de 848 fl. 05 cr. și încă o pedeapsă de 5 fl. pentru fiecare. De cei trei pedepsă deodată: 1) suspendarea de 10 luni; 2) 848 fl. 05 cr. pierdere din salariu și 3) câte 5 fl. v. a. pedeapsă deosebită (pupăză pe colac). Nu cred, că p. t. public cetitor nu se va înfiora de grozava pedeapsă cu care au fost loviți sus-numiții învățătorii pe cale disciplinară, deși apar ca nevinovați în ceea-ce li-s'a imputat, căci însuși procurorul suprem din Cluj aflându-i de inocenți, nici că i-a pus sub acuză. „Aristide.”

Lămurire. Primim următoarele cu rugarea să le publicăm: La ultimul proces de presă al dlui Justin Ardeleanu nu am fost de față; despre decurgerea lui am cetit în o foaie maghiară din loc. Prin urmare nefind încă informat, este evident, că autorul corespondenței apărute în „Gazeta Transilvaniei”, referitoare la acest proces și subșcriș de un domn „Iustus”, nu sânt eu. Dumitru Lascu.

Maghiarisări de nume. În „Budapesta Hirlap” Telkes Simón, președintele societății centrale pentru maghiarisarea numelor, publică între altele următoarele: În privința religiei celor-ce își schimbă numele, încă tot concivii nostri de israeliți sânt aceia, care — fie zis spre lauda lor — mai ales fac maghiarisări de nume, precum se poate vedea din următorul listă:

Table with 3 columns: Anu, 1892, 1891. Rows include Romano-catolici, Greco-catolici, Greco-orientali, Luterani, Reformați, Unitari, Israeliti, Laolaltă.

În loc de comentari „Unirea” observă la aceste atâte, că gr-catolici sânt și Ruteni, ear' gr-orientali sânt și Sârbii, și așadar' nici macar foarte puținele maghiarisări de nume întemplate între gr-catolici și greco-orientali nu se pot pune în contul Românilor.

Avis. Atragem deosebita atențiune a p. t. cetitorilor noștri asupra inseratului băncii maghiare de escompt și schimb. Acest institut bine reputat din Budapesta înființază în Cluj o sucursală, al cărei cerc de gestiune se va extinde peste întreg teritoriul Ardealului, dând prin aceasta un nou avânt comerțului și agriculturii.

Al XXI-lea proces de presă al „TRIBUNEI”

Cluj, 30 Octomvrie n. (Telegramă particulară a „Tribunei). În al XXI. proces de aderență al „Tribunei” s'a adus următoarea sentență: Balce s'a osândit la 2 luni temniță ordinară; Blaga achitat. Din cautiune se vor confiscă 500 fl. Cheltueli 39 fl.

Bibliografie.

Compoziții musicale. Dl I. Vidu, conducătorul corului din Lugoș, a compus și edat 4 piese musicale, aranjate pentru quartet. 1) „Motul la drum”, cor bărbătesc cu solo; 2) „Taci, bă-bate”, cor mixt cu soli; 3) „Serenadă”, cor bărbătesc (poesie de G. Barozi) și 4) „Boboc-le și inele”, cor bărbătesc.

Sânt aceste compoziții foarte și frumoase în același timp. Mult le ridică valoarea acestor piese impregiurarea fericită, că toate au motive foarte rădănești și populare. Le recomandăm cu căldură în atențiunea publicului român. Se pot procura la autor în Lugoș.

„Jul”, foaie literară mensuală, apare în Tirgul-Jului. Cuprinsul: Omul după știință. De L. Büchner. — Și ne vom trezi la urmă. De Alexe Anastasiu. — Dobrogea română. De C. Stefulescu-Ruc. — În postea pe țerm străin. De C. D. Vălceanu. — Lume a, introducerea copiilor într'înșă și stricarea lor. De G. Poboran. — Tot e farmec, tot înșeală și tot minte. De George P. Parvulescu. — Ușă principală a bisericii din mânăstirea Tismana. De Al. Stefulescu. — Insomnia. De Emanoil Părăceanu. — Din călătorie. De Emanoil Părăceanu. — Este post. De P. Vulcan. — Furtună într'un colț de lume. De Svetozar Hurban. (Traducere de W. P. și Vaidejiu). — Nala și Damayanti. De Al. Stefulescu. — Cătră lună. De I. N. Constantinescu. — Jocul șahului. De I. M. il. — Stampe. De V. Rola Piekarski.

În editura librăriei Socec a apărut: „Noțiuni de istoria limbii și literaturii românești”, secundar, alcătuite de Gh. A. dămescu, profesor. Se poate procura și prin „Institutul Tipografic” din Sibiu.

Prețul mărfurilor.

Table with 2 columns: Mărfuri (Grâu, Ovăs, etc.), Prețuri (per 100 chilo, etc.).

Calendarul șilei.

Table with 2 columns: Italian: Prorocul Iolii, Gregorian: Wolfgang.

Buletin meteorologic.

Meteorological data table with columns: Presiunea atmosferică, Temperatura, Vântul.

Bursa de Buurești.

Table with 2 columns: Data (Din 12 Oct. v.), Valori (100, 97, etc.).

Teatrul orașenesc.

Mercuri, 31 Octomvrie: „Freudlose Liebe”

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 26 Oct. n. 1894.

Table with 4 columns: Mărfuri (Grâu, Ovăs, etc.), Prețuri (per 100 chilo, etc.).

Table with 4 columns: Mărfuri (Săcără, Ovăs, etc.), Prețuri (per 100 chilo, etc.).

Table with 4 columns: Mărfuri (Sem. de trit., Oien de rap., etc.), Prețuri (per 100 chilo, etc.).

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 2 columns: Mărfuri (Hârtie-monetă, Lire turcești, etc.), Valori (Camp. 9.79, etc.).

Bursa de Budapesta.

Table with 2 columns: Mărfuri (Renta de aur ung., Renta ung. v. c., etc.), Valori (121.89, 96.65, etc.).

Bursa de Viena.

Table with 2 columns: Mărfuri (Renta de aur ung., Renta ung. v. c., etc.), Valori (122.20, 96.65, etc.).

Bursa de Buurești.

Table with 2 columns: Data (Din 12 Oct. v.), Valori (100, 97, etc.).

Schim

Table with 2 columns: Mărfuri (Londra 3 luni, Berlin 3 luni, etc.), Valori (102 1/2, 87, etc.).

Pentru redacție responsabil: Ioan Giontea

Proprietar și editor: T. Liviu Albini

P. T.

Ne permitem prin acestea a anunța cu tot respectul, că am înființat în Cluj (Belkőzép-utcza nr. 8 în casa proprie) o sucursală sub firma

Sucursala ardeleană

a

Băncii magh. de escompt și schimb.

Sucursala își va începe activitatea sa pentru întreg teritoriul ARDEALULUI la 1-a Noemvrie a. c., ear' cercul ei de gestiune și activitate este următorul:

A cumpăra și a vinde hârtii de valoare, monete, bancnote străine.

A acorda împrumuturi pe hârtii de valoare și monete în cont-curent sau cu sume fixe pe termene anumite.

A primi hârtii de valoare în păstrare și administrare.

A executa comande pentru bursele din Budapesta, Viena și din străinătate.

A escompta, respective a cumpăra polițe și asemnațiuni în valută austriacă sau străină.

A libera asemnațiuni și bilite de credit în valută austriacă sau străină pe toate piețele mai mari din țeară și străinătate.

A primi depuneri spre fructificare pe lungă libele sau în cont-curent (giro sau cheque-conto).

A răscumpăra cuponi, a vinde promese, cu un cuvânt a se ocupa cu toate ramurile de gestiune, ce se țin de comerțul unei bănci de escompt și schimb.

Direcțiunea sucursalei va da informații sigure și conștiențioase atât referitor la depuneri de capital cât și la operații de bursă.

Pentru sucursală sînt aceleași principii normative, pe care le urmărim și noi. Sucursala va avè în toate direcțiile spriginul nostru puternic și va fi prin aceasta totdeauna în poziția de-a executa repede și în condițiile cele mai favorabile toate afacerile de bancă.

Ne rugăm deci a face în casuri eventuale us de serviciile sucursalei noastre.

Cu distinsă stimă

Banca maghiară de escompt și schimb.

[2412] 1-1